

Egyházi hírek

Beszámoló az Erdélyi Unitárius Egyház főtanácsi üléséről

Az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa soros ülését 2003. augusztus 29–30-án tartotta Kolozsváron az Unitárius Kollégium Dávid Ferenc dísztermében.

Az egyházi éneket és imát követően Máthé Dénes főgondnok, mint levezető elnök nyitotta meg az ülést. A tagok egyenként név szerinti számbavétele után határozatképesen megalakult a Főtanács, majd a vendégek – köztük a Magyarországi Unitárius Egyház képviselőjének – üdvözlésére került sor.

A tárgysorozat megállapítása, a jegyzőkönyvhitelesítők felkérése után a Főtanács még esküt nem tett tagjainak eskütételére került sor, majd megemlékezett az ülés az utolsó ülés óta elhunytakról, illetve méltatták a nyugalomba vonult lelkészeket.

A tiszteletbeli címek adományozását követően megalakult a választási bizottság, amelynek feladata az időközben szükségessé vált EKT és állandó bizottsági tagok pótlására történő választás előkészítése volt.

A püspöki jelentésnek és az Egyházi Képviselő Tanács általános jelentésének tárgyalásával zárult a 16 órakor kezdődött első nap hivatalos programja, melyet a belvárosi egyházközség templomában istentisztelet követett.

Este közös vacsorára és a „főtanácsi bál”-ra került sor.

Az ülés második napján 8 órától az előző nap megválasztott választási bizottság előterjesztése alapján a jelöltek szavazólapra történő felvételére, majd a szavazólapok kiosztása után a választásra került sor.

Az ülésen az unitárius középiskolák, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének, az Unitárius Nők Országos Szövetségének, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, a Nyugdíjintézet, a kolozsvári Unitárius Óvoda és a lókodi Unitárius Öregotthon jelentésének megtárgyalására került sor.

A jelentések elfogadását követően az egyházközpont, majd azt követően a Nyugdíjintézet 2002. évi zárszámadása és 2003. évi költségvetése került napirendre.

A választási eredmények kihirdetését követően az előző ülésen megválasztott főtanácsi bizottság tette meg általános jelentését és fejezte be ezzel munkáját, melyet a következő főtanácsi ülés főtanácsi bizottságának megválasztása és a következő főtanácsi ülés időpontjának 2004. augusztus 27–28-ára történő kitűzése követett.

Az ülést elnöki zárszó, ima és egyházi ének zárta, melyet közebed követett, amelyen Máthé Dénes főgondnok mondta a Berde-serleggel a pohárköszöntőt.

Engedjen meg az olvasó részemre néhány szubjektív megjegyzést az Egyházi Főtanács ülésének lebonyolításával és a napirendekkel kapcsolatban.

Az EFT tagjainak maga az egyházi központ gépkocsival kézbesítette ki az írásos előterjesztéseket az ülés előtt két héttel. Ennek megfelelően az egyes napirendi pontokhoz az előterjesztők részéről szóbeli kiegészítés a helyszínen nem volt. Kivételt képezett a püspöki jelentés, melyhez a kiegészítést a püspök úr szóban is ismertette, az ülés előtt írásban is kiosztott anyagot felolvasva.

Az előzőekben már említett, a megelőző ülésen megválasztott főtanácsi bizottság az ülés előkészítése során vizsgálja az előterjesztéseket, azok mindegyikét véleményezi, és az írásban is benyújtott jelentés ismertetésével kezdődik a soron lévő napirendi pont tárgyalása. A főtanácsi bizottságot (5 lelkész + 4 világi rendes tag és 1 lelkész + 2 világi póttag) a Főtanács olyan tagjai sorából választja, akik az egyháznak nem főtisztviselői és tisztviselői és nem tagjai az Egyházi Képviselő Tanácsnak. Ugyanakkor a bizottság tagjai a közös véleményük elhangzása után, csak kivételes esetben szólhatnak hozzá a napirendekhez.

A tárgyalás során mindenki betartotta az előre meghatározott maximum 5 perces hozzászólási időtartamot. (Az elnöknek a két nap alatt csak egy esetben kellett figyelmeztetnie a hozzászólót). A vita több témában igen élénk volt, de minden esetben feltűnően érvelő és így indulatmentes.

A megtárgyalt napirendek tartalmához kapcsolódva szeretném kiemelni a püspöki jelentés kiegészítő anyagából azt az örömteli részt, ami az erdélyi Unitárius Egyház gyarapodását, erősödését jelzi. Ezek a Kolozsvári Unitárius Kollégium tetőterének beépítése bentlakás működtetése érdekében; az 1990-ben elindított építési program utolsó templomaként a székelyudvarhelyi 2. sz. egyházközség templomának ez év májusi felszentelése; a marosvásárhelyi, szovátaí és az erdőszentgyörgyi templom építése; a csíkszeredai és nyárádszeredai templom tervezése; a kolozsvári templom folyamatos restaurálása; a gyergyószentmiklósi leányegyházközség ingatlanvásárlása, amely az átalakítás után a helybeli unitáriusok lelki-szellemi otthona lesz, vagy a Brassóban elkezdődött építkezés. Ide sorol a Déván megvásárolt épület, melyet a leány-

egyházközség istentisztelet céljára vásárolt, és így Déva nem csak mártír-püspökünk zarándokhelye, hanem a dél-erdélyi szórványnak is központja lehet.

Erdélyben is fontos téma az egyházi ingatlanok (épületek, földek, erdők) visszaszolgáltatása, mely ott is megyéenként változóan, de vontatottan halad.

A püspöki jelentés megállapítja, hogy az egyház anyagi lehetőségei összességében növekedőben vannak. Az egyház központi (egyházközségek és egyházkörök nélküli) 2003. évi költségvetésének főösszege 32,5 milliárd lei (kb. 230 millió Ft). Itt kell megemlíteni, hogy a magyar kormány és az Illyés Közalapítvány támogatása 2002. évben mintegy 2,2 milliárd lei (kb. 16 millió Ft) volt.

Az Egyházi Képviselő Tanács általános jelentése tételes, részletes, statisztikai és egyéb adatokkal alátámasztott volt. Fontos kiemelni, hogy a jelentés az előző főtanácsi ülés határozatainak végrehajtásáról szóló tételes jelentéssel kezdődik, beleértve a sikertelenséget is, ahol nem sikerült megoldást találni.

Végül ide kívánczik a püspöki jelentésnek egy rövid fejezete szó szerinti idézetként:

„A Magyarországi Unitárius Egyházzal a kapcsolatunk javuló tendenciát mutat, bár még mindig nem érte el a korábbi ígéretes szintet. A javulás inkább protokolláris kapcsolatokban van, de a személyi kapcsolatok is jönnek mondhatók. A nehézséget inkább az okozza, hogy az ottani egyház belső feszültségei átgyűrűznek egyházunk életébe is, amit

egyeselek szeretnének a maguk igazának indoklásában, mint anyaegyházat, háttérintézményként felhasználni.

A nagyobb gondot híveink folyamatos, tömeges kivándorlása jelenti, helyesebben az, hogy miként tudjuk, a két egyház közös erőfeszítésével, bekapcsolni őket a szervezett egyházi élet keretei közé. Máskülönb fennáll a veszélye, amelynek már valós jelei is vannak, hogy beolvadnak a nagyobb települési, de vallási-egyházi közösségekbe is, itt elsősorban a vegyes házasságokra gondolok.”

Az idézet második bekezdéséhez annyit fűznék hozzá, hogy amikor felszólalásomban átadtam a Magyarországi Unitárius Egyház üdvözlétét, és Isten áldását kértem a Főtanács munkájára, egyben kértem, hogy szervezeten gyűjtse össze az erdélyi Unitárius Egyház az egyházközségek közül az utóbbi tíz-tizenöt évben kiszármazottak nevét, általuk ismert tartózkodási helyét, ezt folyamatosan juttassák el a Magyarországi Unitárius Egyház Elnökségéhez. Így lehet biztosítani, hogy a hazai egyházközségek beosztása szerint el tudjuk juttatni a névsorokat lelkészeinkhez, hogy a maguktól nem jelentkezőket fel tudják keresni, és megkíséreljék bekapcsolni őket az egyházi életbe. A Főtanács határozatai között szerepel a kérés teljesítése, és gondolom, hogy megvalósítása a Magyarországi Unitárius Egyház és az egyetemes unitarizmus érdekét egyaránt szolgálná.

Kálnoki Kis Sándor

Egyházi Képviselő Tanács ülése, 2003. október 4.

Az Egyház Elnöksége 2003. október 4-ére hívta össze az Egyházi Képviselő Tanács 2003. második félévi ülését.

A meghívó mellékletét képezte a 2002. évi zárszámadás és a 2003. évi költségvetés módosított változata, melyeknek eredeti előterjesztését a 2003. április 5-én megtartott EKT határozata csak ideiglenesen fogadta el és átdolgozását rendelte el.

A meghívottak néhány igazolt távollevő kivételével teljes számban megjelentek, és így a gyűlés határozatképesként hozhatta meg döntéseit.

A megnyitó áhítatot követően főgondnok Dr. Erdő János néhány gondolatát idézte a türelemről, utalva, hogy „Jézus életének éppen ez a tanulsága, hogy miképpen lehet erőszak nélkül, az egyetlen lehetséges úton – türelemmel és szeretet által – győzni és Isten országát építeni”.

Ezt követően a püspök tartotta meg beszámolóját, melynek keretében tájékoztatást adott néhány személyi kérdéstről, majd beszámolt mindazon egyházi és társadalmi eseményekről, ahol egyházunk képviselőjében részt vett és munkálkodott.

A püspöki beszámolót érdemi észrevétel nélkül fogadta el a gyűlés.

A főgondnoki beszámoló ez alkalommal is sorra vette az elmúlt gyűlés határozatait és azok végrehajtásáról adott tájékoztatást, illetve egyes kérdések vonatkozásában kérte az érintettek kiegészítését.

Mindezek után beszámolt az ICUU májusban Prágában tartott konferenciájáról, illetve a szejkelfürdői egyetemes találkozóról.

A beszámoló leglényegesebbnek tekinthető része az Egyház budapesti ingatlanainak a helyzete volt, mellyel kapcsolatban kiegészítést adott Egyházunk volt főgondnoka is, aki az elmúlt időszakban gondosan és állhatatosan igyekezett képviselni az Egyház érdekeit.

Az elhangzottakból egyértelműen kitűnt, hogy minden erőfeszítés ellenére az ingatlanok visszaszármadásában érdemi előrehaladás nem történt.

Az EKT változatlanul utasította az Elnökséget a további, szükséges erőfeszítések megtételére a rendezés érdekében.

A főgondnoki beszámolót ezt követően a gyűlés elfogadta annak tudomásulvételével, hogy egyes további kérdések megtárgyalására külön napirendi pontként kerül sor.

A főgondnoki beszámolót követően a Heltai Kft. ügyvezető igazgatója tartotta meg beszámolóját, ismertette az elmúlt, 2002. év gazdasági eredményeit, szétbontva a központ, könyvesbolt és a házgondnokság tevékenységére.

Ennek keretében beszámolt az elvégzett tevékenységről és a Kft. pénzügyi helyzetéről.

A beszámoló a Kft. 2003. május 15-én és június 26-án megtartott taggyűlésére épült, melyeknek során az Egyház megbízott képviselői mind a zárszámadást, mind a mérlegbeszámolót elfogadták és ezt jegyzőkönyvben rögzítették.

Következő napirendi pontként a könyvtár és levéltár vezetőjének beszámolóját hallgatták meg a jelenlevők.

Előjáróban megemlítsük, hogy az EKT-gyűlést megelőző napon megtartott lelkesítő értekezlet résztvevőinek bemutatásra került a könyvtár és levéltár, elsősorban annak kiépített informatikai rendszere, melynek segítségével a közkönyvtári tevékenység és kutatás korszerű lehetősége megnyílt.

A beszámoló szakmai részét, az előterjesztett költségvetést és a Könyvtár Szervezeti és Működési Szabályzatát a gyűlés elfogadta.

Mindezeket követően került sor a 2002. évi zárszámadás és a 2003. évi költségvetés átdolgozott változatának a megtárgyalására.

Az előző EKT a benyújtott zárszámadást és költségvetést csak ideiglenes jelleggel fogadta el, mivel egyrészt a 2002. évi zárás adatait pontatlanok találta, másrészt áprilisban még nem voltak ismertek teljes egészében mindazon bevételi források, amelyekre a költségvetést megalapozottan fel lehetett volna építeni. Az EKT ekkor bizottságot bízott meg (főgondnok, főgondnokhelyettes, a Heltai Kft. ügyvezetője, a BUE gondnoka, valamint a MUE főkönyvelője), hogy az átdolgozást végezzék el, és az Elnökség által újból megtárgyalva ismételtén terjesszék elő jóváhagyásra.

A meghívóhoz csatolt dokumentumokkal kapcsolatos kérdések és az azokra adott válaszok alapján a gyűlés mind a 2002. évi zárszámadást,

mind a 2003. évi költségvetést jóváhagyólag tudomásul vette és elfogadta.

Következőekben a főgondnokhelyettes beszámolóját hallgatta meg a gyűlés az erdélyi Egyház főtanácsai üléséről, ahol Egyházunk képviselőjében vett részt.

Ezt követően döntés született, hogy a 2004. évi végi főtanácsai ülésig az Alaptörvény átdolgozását el kell végezni. Ennek operatív lebonyolításával a gyűlés a főgondnokhelyettest bízta meg.

Püspöki előterjesztést fogadott el a gyűlés, hogy 2003. november 29–30-án Pestszentlőrincen emlékülést tart az Egyház Szervét Mihály halálának 450 éves évfordulója alkalmából.

Következő napirendi pontként az Unitárius Élet főszerkesztőjének lemondását tárgyalta meg a gyűlés, melyet elfogadott. A hozzászólások során kritikai észrevételek hangzottak el mind a lap tartalmi, mind a szerkesztőbizottság és a nyomda munkájával kapcsolatban. Határozat született, hogy gondoskodni kell a főszerkesztői pozíció betöltéséről, addig azonban a jelenlegi bizottság kell ellássa az újság szerkesztését.

Végezetül a főgondnok beszámolt mindazon rendőrségi és bírósági ügyekről, melyekben az Egyház, illetve egyházi személyek érintve voltak.

A folyamatban lévő ügyek mindegyikéről elmondható, hogy azok az Egyházra nézve hátrányos ítélet nélkül zárultak le, egy kivétellel, amely a BUE kántorának a folyamatban lévő kilakoltatási és munkaügyi pere.

Az EKT mindezeket követően befejezte ülését, azonban a záró áhítatot megelőzően megemlékezett az elmúlt időszakban elhunyt Bencze Márton nyugdíjas püspökről és Fülöp Júlia főszámvevőről.

Bízunk benne, hogy a mostani gyűlés is elősegítette az Egyház munkáját, boldogulását és a résztvevők közös szándékát, hogy az előttünk járók példáját követve „türelemmel és szeretettel” együtt dolgozzunk Egyházunk jelene és jövője érdekében.

Mikó István

Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU)

Októberi gyertyagyűjtés

Az ICUU (International Council of Unitarians and Universalists), azaz az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa minden gyülekezetet egy közös gyertyagyűjtési megnyilvánulásra hív, melyet „Global Chalice Lighting for October 2003”, azaz „Egyetemes Gyertyagyűjtés 2003 októberében”-nek neveznek.

Kérnek minden résztvevő gyülekezetet, tegyék ezt annak a tudatában és reményében, hogy ezáltal növekedni fog a gyülekezetek vallásos tapasztalata, és a nemzetközi unitárius mozgalom minél nagyobb méreteket ölthet.

Október hónapra a következő közös imával gyűjtésük meg a gyertyát:

*A light that silently works in me,
Allows me to know the world in its entirety.
I don't know what it is or what it wants;
With awe I'll call it divine.*

*Ein Licht, das in mir wirkt still,
Lasst mich die ganze Welt erkennen.
Ich weis nicht, was es ist und will,
In Ehrfurcht will ich's göttlich nennen.*

*Egy fény, mely csendben dolgozik bennem,
A maga teljességében a világot ismerteti meg velem,
Nem tudom mi az, vagy mit akar;
Megilletődve az istenit látom benne!*

H. Thoma

Deutsche Unitarier Religionsgemeinschaft

Hova tűnt el Isten?

A Times folyóirat egyik nemrégiben megjelent vezércikkének címe: Ó, Atyánk, hol vagy? („A kereszténység kisebbségi vallássá válik Európában, a templomok üresednek”). Az ezzel kapcsolatos statisztikák kimutatják, hogy bár a legtöbb országban még sokan vallják magukat valamely valláshoz, felekezethez tartozónak, ugyanakkor mind kevesebben és kevesebben vannak azok, akik a szertartásokon részt is vesznek. E két mércével mérve nem meglepő módon, a két legkatolikusabb ország, Lengyelország és Írország tartoznak a legvallásosabbak közé, két másik volt kommunista ország Észtország, és Csehország a legkevésbé vallásosak közé, bár Magyarország is eléggé rosszul áll ezen a téren.

„Az Egyházban, de nem a templomban” (In the Church, but not in Church) c. statisztikák erre a két kérdésre adnak százalékos adatokat:

Valamelyik valláshoz tartozónak vallja-e magát?

Románia 97,6%; Görögország 96,0%; Lengyelország 95,7%; Írország 90,7%; Dánia 90,0%; Portugália 89,0%; Horvátország 88,8%; Ausztria 88,1%; Finnország 88,1%; Olaszország 82,2%; Spanyolország 82,0%; Litvánia 81,3%; **Magyarország 57,9%**; Fehéroroszország 52,2%; Oroszország 50,5%. 50 % alatt csak két ország található: Csehország 33,6% és Észtország 24,9%.

Jár-e havonta legalább egyszer vallásos szertartásokra?

Lengyelország 78,3%; Írország 67,5%; Olaszország 53,7%; Horvátország 52,7%; Portugália 51,2%; Szlovákia 50,0%; Spanyolország 35,9%; Görögország 33,6%;

Magyarország 17,8%; Finnország 14,0%; Franciaország 12,0%; Dánia 11,9%; Csehország 11,7%; Észtország 11,2%; Svédország 9,3%; Oroszország 9,1%.

Meglepő, hogy a zömében lutheránus skandináv országokban aránylag sokan tartják magukat valamely valláshoz tartozónak, ugyanakkor szinte a legkevésbben járnak templomba. Hasonló a

helyzet a katolikus spanyoloknál és az ortodox görögöknél is. Az is elgondolkodtató tény, hogy a magyarok több mint 42%-a még csak nem is tartja magát valamelyik valláshoz tartozónak, és a volt kommunista országok közül csak Litvániának van aránylag magas százaléku vallásos polgára. Románia adata nem tűnik nagyon hihetőnek, ismerve a román statisztikai adatokat, könnyen lehet, hogy automatikusan mindenkit beírtak ortodoxnak, mely egyúttal a román nacionalizmushoz való tartozást is jelenti. Ezért a 97,6%-os szám inkább a kommunista választásokhoz hasonló adatnak tűnik fel, mint elhíhető vallásos statisztikának.

Az Európai Unióban végzett közvélemény-kutatás szerint a franciák, angolok, hollandok, németek és spanyolok több mint 60%-a mondta azt, hogy őket nem érdekli a vallás. Egyetlen ország, ahol még létezik államvallás Nagy-Britannia, de ott is az emberek csupán 18%-a jár templomba, (körülbelül annyi, mint Magyarországon). Miután a keresztet már sehol sem teszik ki az állami iskolákban, a keresztény Istent is egyre nehezebb megtalálni. Az Unió alkotmányában nem szerepel Isten neve, ami ellen mindmáig csak az írek és a lengyelek tiltakoztak hivatalosan. Erre mondta Tadeus Mazowiecki, a rendszerváltás utáni első miniszterelnök, hogy ez olyan, mintha egy Párizsról szóló fényképből kivágnák a Notre-Dame katedrálisat.

A kereszténység befolyása valamikor meghatározó volt Európa arculatának kialakításában, olyannyira, hogy a nyugati civilizációt és a keresztény civilizációt szinonim kifejezéseként használták. Az új, 15+10 szimbólumú Európában a kereszténység és a vallás társadalmi behatása egyre jelentéktelenebbé válik, ami nagy kihívást jelent a jelenlegi egyházak részére, ha meg akarják menteni az állandóan csökkenő, és vallásos gyakorlattal mind kevesebben élő híveik lojalitását.

(A cikket magyarra fordította Székási Miklós,
Argentína)

Közreadja RCSp.